

КУРСОВА РОБОТА
З ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НА ТЕМУ:
“РОЛЬ СІМ’Ї В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРУВАННЯ
ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ
ПОТРЕБАМИ В СОЦІОКУЛЬТУРНЕ
СЕРЕДОВИЩЕ”

Підготувала
Студентка групи ФПШ – 24
Вітів Н.Я.

ВСТУП

- У процесі соціального інтегрування дитини з особливими потребами важлива роль відводиться сім'ї. Наявні у дитини психофізичні вади призводять до змін у всій сімейній системі. Сім'я стикається з труднощами, невідомими іншим сім'ям. Батьки дітей з особливими потребами потребують допомоги різних фахівців медичного та психолого-педагогічного профілю, для реалізації виховної функції. Інклюзія має сприяти включенню батьків у вирішенні проблем, які постають перед ними, також батьки повинні співдіяти з представниками навчальних закладів у процесі виховання та навчання дитини з особливими потребами.

-
- ▣ **Актуальність теми** важко заперечити, оскільки народження неповносправної дитини це великий переворот у сім'ї. Саме батьки є в найближчому оточені дітей із психофізичними порушеннями і повинні брати активну участь у навчальному процесі. Позитивні стосунки між педагогами і родинами допомагають сім'ям почувати себе впевненіше.
 - ▣ **Об'єкт дослідження:** інтегрування дитини з обмеженими можливостями фізичного та психічного здоров'я у соціокультурне середовище.
 - ▣ **Предмет дослідження:** роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими потребами у соціокультурне середовище.

-
- ▣ **Мета дослідження:** прослідкувати роль сім'ї в процесі інтегрування дитини із особливими освітніми потребами в соціокультурне середовище.
 - ▣ **Завдання дослідження:**
 - ▣ - проаналізувати процес інтегрування дітей із психофізичними порушеннями у соціум;
 - ▣ - довести важливість співпраці з батьками, провідну роль сім'ї в процесі інтегрування;
 - ▣ - представити модель родинного виховання сімей, які мають дітей з особливими освітніми потребами.

ПОНЯТТЯ “ІНТЕГРАЦІЇ” В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛАХ

- Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права здобувати її за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу.
- За Колупаєвою А.А., як проміжний етап розвитку інклюзивної освіти можна вважати процес інтеграції, який також має кілька типів:
- *Соціальна інтеграція.* Діти з особливими потребами можуть брати участь разом з іншими дітьми у позакласній діяльності, такій як харчування, ігри, екскурсії тощо, однак, вони не навчаються разом.
- *Зворотна інтеграція.* Про такий тип можна говорити тоді, коли здорові діти відвідують спецшколу.

-
- *Функціональна інтеграція.* Як діти з особливими потребами, так і їх однолітки навчаються в одному класі. Існує два типи такої інтеграції: часткова інтеграція і повна інтеграція. При частковій інтеграції діти з особливими потребами навчаються в окремому спец класі або відділенні школи і відвідують тільки окремі загальноосвітні заходи – тоді як при повній інтеграції такі діти проводять увесь час у загальноосвітніх класах. Саме останній тип інтеграції можна розглядати як справжню освітню інтеграцію.
 - *Спонтанна або неконтрольована інтеграція.* Має місце тоді, коли діти з особливими потребами відвідують загальноосвітні класи без отримання додаткової спеціальної підтримки.

ПЕРЕВАГИ ІНТЕГРУВАННЯ ДІТЕЙ З ООП ПОЛЯГАЮТЬ У:

- Цілеспрямованому спілкуванню з однолітками, поліпшенню когнітивного, моторного, мовного, соціального та емоційного розвитку дітей;
- Провідній ролі ровесників, як моделей для дітей з ООП;
- Функціональному оволодінні новими вміннями та навичками;
- Навчанні, яке проводиться з організацією на сильні якості, здібності та інтереси дітей;
- Налагодженні дружніх стосунків зі здоровими ровесниками й участі у громадському житті.

СІМ'Я ЯК ОСНОВНА ЛАНКА ДОПОМОГИ ДІТЯМ ІЗ ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

- Сім'я в процесі виховання, соціального інтегрування дитини з особливими потребами зіштовхується з величезною кількістю труднощів. Це і відсутність психолога – педагогічного супроводу, необхідного медичного лікування, реабілітаційної допомоги дітям тощо. Часом найближчі для хворої дитини люди самі перебувають у стані хронічного стресу, викликаного недугою дитини, обставинами лікування, виховання, навчання, професійного становлення своєї особливої дитини. Інклюзія має сприяти залученню батьків до вирішенню цих проблем, а батьки, в свою чергу, мають навчатися співробітництву задля максимально комфортного процесу виховання та навчання дитини з особливими потребами.

-
- ▣ Деякі батьки надмірно опікують свою дитину, не даючи їй простору та свободи для розвитку власних можливостей і самостійності. Інші ж перебувають у депресіях і просто неспроможні турбуватися про дитину чи стимулювати її розвиток. Ще в інших загальний відчай поєднується з безсилою лютюю та озлобленістю на весь світ. Багато батьків мають злість на свою неповносправну дитину, але водночас, намагаючись приховати це почуття, відчувають злість уже самі на себе за своє відчуття злості до беззахисної дитини. Деякі батьки намагаються втекти від болючих почуттів смутку та відчаю, кидаючись у різні інтенсивні реабілітаційні програми, створюючи непомірний тиск на свою дитину, щоб “прискорити” її мовний, розумовий, моторний розвиток. Але якщо вони тиснуть надто сильно, ефект часто зворотний, і дитина ізолюється та регресує від такої перестимуляції.

-
- ▣ Видатний педагог Софія Русова писала, що дитинство – це ранок людського життя, тому відчуженість, яка іноді буває між батьками й дітьми, (частіше це трапляється з татом, який не бажає сприймати належним чином дитину з певними проблемами у розвитку), призводить до негативних наслідків, оскільки дитина позбувається повноцінного спілкування й виховання.

ПАРТНЕРСЬКІ СТОСУНКИ СІМ'Ї ТА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

- Сучасні зорієнтовані на дитину програми базуються на переконанні, що батьки є першими і головними вчителями людини.
- У процесі навчання маленьких дітей, особливо інвалідів, дуже важливо враховувати інтереси, пріоритети і турботи сімей. Батьки дітей з вадами повинні працювати в тісному контакті з учителями і бути їхніми партнерами під час розробки та реалізації навчальних планів.
- Першими вчителями, які найбільше впливають на малят, є члени їхніх сімей. Звичайно, батьки бажають своїм дітям тільки найкращого і хочуть, щоб вони згодом стали успішними і продуктивними членами суспільства. Тому вчителі повинні ставитися до родин як до партнерів, що відіграють винятково важливу роль у процесі навчання і виховання дітей.

МОДЕЛЬ РОДИННОГО ВИХОВАННЯ СІМЕЙ, ЯКІ МАЮТЬ ДІТЕЙ З ООП

- Сім'я – це мікросоціум, в якому формуються моральні якості дитини, її відношення до людей, уявлення про характер міжособистісних взаємин. І цей факт не можна упускати як в діагностичній, так і в подальшій корекційній роботі із дитиною з потребами в розвитку.
- Ми підтримуємо ідею створення моделі інтегрування дитини із ООП в соціокультурне середовище, яка складає:
- 1 етап соціалізації – входження дитини в соціум. Успішність цього процесу залежить від того, наскільки адекватно члени родини реагують на проблеми дитини і допомагають у їх подоланні.
- 2 етап соціалізації – перебування дитини у соціальному закладі. Важливу роль має відіграти такт педагогів, повага до дитини з ООП.
- 3 етап соціалізації – адаптація дитини та її сім'ї власне у суспільстві. Пошук інших сімей з подібними проблемами, встановлення контактів.

-
- Діти безпосередньо сприймають та вчаться тим речам, які зустрічають у своєму житті. Підтвердженням цього факту є спостереження Росса Кемпбелла, яке констатує:
 - Якщо дитина оточена критикою, то вона вчиться звинувачувати,
 - Якщо дитина бачить ворожість – вона вчиться битися.
 - Якщо над дитиною насміхаються - вона вчиться бути боязкою.
 - Якщо дитину постійно соромлять – вона вчиться почувати себе винуватою.
 - Якщо дитина оточена терпимістю – вона вчиться бути терпимою.
 - Якщо дитину заохочують – вона вчиться цінувати інших.
 - Якщо дитина відчуває себе у безпеці – вона вчиться вірити.
 - Якщо дитину схвалюють – вона вчиться подобатися сама собі.
 - Якщо дитину приймають і поводяться з нею доброзичливо – вона вчиться знаходити любов у цьому світі.

ВИСНОВОК

- Сучасний етап розвитку спеціальної педагогіки та психології характеризується пошуком шляхів соціальної адаптації з психічними та фізичними проблемами. Значних успіхів у соціалізації дитини з особливими освітніми потребами може бути досягнуто лише за активної участі в цьому процесі сім'ї, і в першу чергу батьків. У родині, де виховується дитина з особливими потребами, дуже важливо, щоб панувала атмосфера злагоди, невимушеності, рівності. Про це мають турбуватися обоє батьків. Головне, щоб вони стали друзями своїй дитині, полюбили і прийняли такою, якою вона є.
- Партнерство батьків і навчального закладу є дуже важливим, адже батьки є першими і головними вчителями дитини. Вчителі знають, що під час розмов з батьками можна дізнатись багато нового про дітей, бо батьки найкраще знають сильні і слабкі сторони своїх дітей. Позитивні, довірчі стосунки між педагогами і родинами сприяють тому, що сім'ї почувають себе впевненіше і готові до прийняття необхідних рішень.

-
- В умовах розбудови інклюзивної освіти на батьків дитини з порушеннями психофізичного розвитку покладаються особливі повноваження партнерства та адвокатства своєї дитини згідно з соціальною моделлю розвитку. Адже батьки є адвокатами своїх дітей, вони знають труднощі, успіхи своєї дитини, шукають позитивного вирішення проблем.

□ *Дякую за увагу!*